

Hidrojen; taşıma, ısıtma ve güç üretimindeki yüksek verimliliklerinden dolayı, nitelikli bir enerji kaynağıdır.

SOLAR HİDROJEN

Gelecekte bir çok yenilenebilir enerji kaynağı doğrudan elektrik üretiminde kullanılacak gibi görünmesine karşın, yenilenebilir elektrik kaynakları potansiyeli, solar radyasyon ve rüzgar enerjisinin doğası gereği sınırlıdır. Diger bir sorun da elektrigin taşıması uygulamalarının güçlüğüdür. Eğer yenilenebilir kaynaklardan elde edi-

len enerji kolaylıkla depolanabilir ve taşınabilir hale dönüştürülebilirse, bu kaynakların küresel ekonomi üzerindeki rolü büyük oranda artacak ve bu, halihazırda sivi yakıt istasyonlarının yerini alacaktır. Hidrojen, bu türden bir enerji taşıyıcısıdır.

Hidrojen: taşıma, ısıtma ve güç üretimindeki yüksek verimliliklerinden dolayı, nitelikli bir enerji kaynağıdır. Hidrojen, elektrik kullanımının zor olduğu alanlarda kullanılabilir. Hidrojen "sıfır atık aracalar" için kullanıldığından önemli bir yer tutabilir. Hidrojen yakıt-hücrell araclar, hidrojen depolu sistemlerin daha az yer kap-

laması, hafifliği ve ucuzluğundan dolayı, elektrik baryalı sistemlere göre daha avantajlı olabilir ve çok kısa bir sürede yeniden yakıt dönüştürülebilir; hele baryaların saatlar süren yeniden dolma işlemleriyle kıyaslanır. Hidrojen, kütlesel olcekte büyük oranda düşük sera gazı yayılır ve az bir yerel kirlenme üretilir. Hidrojen, çok değişik mevcut yenilenebilir kaynaklardan (rüzgar, güneş ya da hidroelektrik ile beslenen) su elektrolizi teknolojisi yada yenilenebilir olarak artan biokütle gazlaştırılmışından üretilir. Kısacası; hidrojen, yaygın olarak kullanılan fosil yakıtların yerini alabilecek büyük bir yenilenebilir enerji kaynağı olabilir.

SOLAR HIDROJEN SİSTEMLERİ'NE BAKIŞ

Hidrolik, biokütle, rüzgar, solar ışışal elektrik ve solar fotovoltaik gibi birçok yenilenebilir enerji kaynağının ilk kullanımı, elektrigin doğrudan üretimi ve kullanımı şeklinde olmaktadır. Solar radyasyon ve rüzgarın doğası geregi ve elektrik enerjisinin bazı alanlarda kullanım güçlüğü, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını kısıtlamaktadır. Yenilenebilir kaynaklar kolaylıkla taşınabilen ve depolanabilen taşıyıcılara dönüştürülebilirse küresel enerji ekonomisi üzerindeki rolleri büyük oranda artabilir ve elektrigin kolaylıkla sağlanamadığı sıvı yakıt istasyonlarında satılabilir. Gelecekte hidrojenin çekici ve yaygın kullanımlı olarak hizmet vermesi için birçok neden vardır. Hidrojenin yakıt atığı azdır. Hidrojen yanında yan üretim sudur (H_2O , figür:1). Havada hidrojen yanmasından açığa çıkan tek kirlilik nitrojen oksitleridir (NO_x). Katalitik ısıtıcılarla, ki içten yanmalı sistemlerden daha düşük ısida çalışır, NO_x yayımıları gözardı edilebilir seviyelere düşürülebilir; yakıt hücreleriyle NO_x tamamen ortadan kaldırılabilir. Yenilenebi-

lir enerji kaynaklarından elde edilen enerji taşıyıcıları içinden yalnızca hidrojen ve elektrik kullanma noktasında tamamen zararlı yayınımlardan arındırılabilir (Biokütlede elde edilen ve yakıt hücrelerinde kullanılan metanol gibi bazı başka seçenekler de aynı amaca yakındır). Eger hidrojen yenilenebilir kaynaklardan üretilirse, sera gazı ya da diğer atıklar, enerji üretiminde ve kullanımında ortadan kalkar. Aslında, hidrojen dünyanın büyuyen enerji gereksinimini sera gazı etkisi, havai kirliliği, asit yoğunluğu gibi sorunlar olmadan karşılayabilecek birkaç uzun süreli enerji seçenekinden biridir.

Buna ek olarak, hidrojen çok değişik mevcut yenilenebilir kaynaklardan, rüzgar, hidrolik güç, güneş ışışal elektrik, güneş voltaik, kullanımlarla su elektrolizi gibi ve yenilenebilir şekilde artan biokütlelerin gazlaştırılmışından verimli bir şekilde üretilir. Birincil enerji kaynaklarının azalması, gelecekte hidrojenin rolünü evrensel enerji taşıyıcı olarak belirleyecektir.

Güneş ve rüzgar kaynakları ile üretilebilecek hidrojen üretimi potansiyeli çok fazladır (mevcut güneş enerjisinin çok az bir kısmı dünyanın enerji gereksinimini tek başına karşılayabilecektir) ve biokütle de büyük bir hidrojen kay-

nagıdır. Solar hidrojen dünyanın birçok yöresinde üretilebilir ve böylelikle mevcut enerji üretiminin çok daha az coğrafi bağımlılık olur.

Hidrojenin bir enerji taşıyıcısı olabilmesi hiçbir teknolojik yenilik gerektirmeyecektir. Elektroliz mevcut ticari bir teknolojidir, ki günümüzde rüzgar ve güneş gibi kaynaklardan enerji üretimi için optimize edilmektedir.

Biokütlede termo kimyasal olarak hidrojen üretimi metotları, metanol üretiminde kullanılan biokütle gazlaştırıcıları ile gelecekte yaygınlaşabilir. Büyük olcekte hidrojen depolanması ve taşınması teknolojisi, günümüzde kimyasal endüstride kullanılan teknolojiye benzerdir. Teknik olarak hidrojenin yakıt ve doğal gazlarla yer değiştirmesi makul bir öngöründür (Bu halihazırda bazı deneyel hidrojen araçları, ısıtıcılar ve güç üretim sistemlerinde gerçekleştirilmişdir). Üstelik, hidrojen (katalitik ısıtıcıarda %100'e yakın verimle, yakıt hücreli araçlarda gazlı araçlara göre üç kat daha fazla verimle ve yakıtın elektrik ve ışına çevrildiği güç üretim istasyonlarında %80 verimle) çok verimli olarak kullanılabilir. Çünkü yenilenebilir enerji kaynakları kapital yoğundur ve yenilenebilir enerjiyi olabildigince verimli kullanmak önemlidir.

